

Õiguskantsler

Teie 13.07.2022 nr

Meie 09.09.2022 nr 6-1/221018/2204721

Kutseõppeasutuse tugispetsialisti lähtetoetus

Lugupeetud avaldaja

Küsisite õiguskantslerilt, kas Teil on õigus taotleda kutseõppeasutuse tugispetsialisti lähtetoetust.

Teie esitatud andmete ja Haridus- ja Noorteametist saadud info põhjal leian, et Teil paraku tõesti ei ole õigust lähtetoetust saada, kuna Teie kvalifikatsioon ei vasta lähtetoetuse saamise tingimustele. Teil puudub erialane kõrgharidus, ehkki on sotsiaalpedagoogi kutse.

Mõistan, et see võib põhjustada pettumust, kuid siiski pole alust öelda, et lähtetoetuse saamise tingimused on põhiseadusega (sh võrdse kohtlemise nõudega) vastuolus.

1. [Kutseõppeasutuse seaduse](#) (KutÕS) § 41¹ lõike 1 kohaselt makstakse tugispetsialisti lähtetoetust esimest korda kooli tööle asuvale tugispetsialistile. KutÕS § 41¹ lõikes 2 on öeldud, et tugispetsialisti lähtetoetust võib taotleda tugispetsialist, kes:

- 1) on omandanud erialase kõrghariduse ning asub 18 kuu jooksul pärast kõrghariduse omandamist esmakordselt kooli tööle eripedagoogina, sotsiaalpedagoogina või koolipsühholoogina;
- 2) töötab vähemalt 0,5 ametikohaga koolis eripedagoogi, sotsiaalpedagoogi või koolipsühholoogina, kusjuures 0,5 ametikoha arvestamisel loetakse selle hulka ka samaaegne töötamine tugispetsialistina üldhariduskoolis;
- 3) vastab ametikohale esitatavatele kvalifikatsiooninõuetele;
- 4) valdab eesti keelt keeleseaduses sätestatud keeleoskustasemel C1.

2. KutÕS § 39 lõike 4 järgi on tugispetsialistile kehtestatud kvalifikatsiooninõuded loetletud [haridus- ja teadusministri määruses](#). Selle määruse § 4 lõike 3 järgi nõutakse sotsiaalpedagoogilt erialast kõrgharidust või sotsiaalpedagoogi kutset ning eesti keele oskust vastavalt keeleseaduses ja keeleseaduse alusel antud õigusaktis esitatud nõuetele.

3. Ehkki [keeleseaduse alusel antud määrus](#) ei sätesta otsesõnu sotsiaalpedagoogi eesti keele oskuse taset, saab siin lähtuda määruse § 2 lõikest 1, mille kohaselt võetakse keeleoskuse nõude määramisel arvesse töö iseloomu ja töö- või ametikoha keelekasutusolukordi, sh kutsestandardites esitatud keeleoskuse nõudeid. [Kutsestandardi](#) järgi peab sotsiaalpedagoog (tase 6) oskama kasutada töökeelt B2-tasemel.

4. Eelnevast nähtub, et mitte kõik kvalifikatsiooninõuetele vastavad kutseõppeasutuse sotsiaalpedagoogid ei saa lähtetoetust, vaid ainult need, kellel on erialane kõrgharidus, miinimumtasemest kõrgem keeleoskus ja kes töötavad vähemalt 0,5 ametikohaga.

5. Olete omandanud sotsiaalpedagoogi (tase 6) kutse, kuid mitte erialast kõrgharidust. Järelikult ei vasta Teie kvalifikatsioon lähtetoetuse saamise tingimustele.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

6. Põhiseaduses ei ole kehtestatud õpetaja ega ka tugispetsialisti lähtetoetuse maksmise kohustust. Toetus on hariduspoliitiline meede. Kui riik sellist toetust maksab, on riigil ka õigus otsustada, kellele, mis tingimustel ning mis eesmärgil toetust makstakse. Sarnases olukorras olevaid inimesi ei või kohelda erinevalt, ent kui olemas on mõistlik ja asjakohane eesmärk, on erinev kohtlemine lubatud.

7. Isegi kui sotsiaalpedagooge pole koolides (mh kutseõppeasutustes) piisavalt, võib riik lähtetoetuse kaudu soodustada vaid kindlatele kriteeriumidele vastavate tugispetsialistide tööle asumist. Toetust ei pea maksma kõigile tugispetsialistidele. Erialaseks kõrghariduseks peab riik (bakalaureuse)kraadi sotsiaaltöö või sotsiaalpedagoogika erialal või rakenduskõrgharidust sotsiaaltöö või sotsiaalpedagoogika erialal. Riigil on õigus toetada just need erialad lõpetanud inimeste tööle asumist.

8. Tugispetsialisti lähtetoetuse näeb ette nii põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (PGS) kui ka KutÕS. Ometi ei tähenda see, et lähtetoetuse tingimused peavad olema üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste tugispetsialistidele tingimata ühesugused. Lähtetoetus on hariduspoliitiline meede, mis aitab riigil viia ellu haridusalaseid eesmärke.

9. PGS § 77¹ lõike 2 punktis 1 on sätestatud, et tugispetsialisti lähtetoetust võib taotleda tugispetsialist, kes on omandanud erialase kõrghariduse ning asub 18 kuu jooksul pärast kõrghariduse omandamist esmakordselt tööle kooli logopeedina, eripedagoogina, koolipsühholoogina või sotsiaalpedagoogina. Lähtetoetust võib taotleda nelja kuu jooksul pärast erialase kõrghariduse omandamist ka tugispetsialist, kes asus esmakordselt logopeedina, eripedagoogina, koolipsühholoogina või sotsiaalpedagoogina tööle erialase kõrghariduse omandamise ajal või sellele vahetult eelnenud kõrgharidustasemel toimunud õppe käigus. Sel juhul on tingimuseks, et eelnevate õpingute lõpetamise ja erialase kõrghariduse õpingute alustamise vahele jäi kuni üks aasta.

10. KutÕS § 41¹ lõike 2 punktis 1 on sätestatud, et tugispetsialisti lähtetoetust saab taotleda tugispetsialist, kes on omandanud erialase kõrghariduse ning asub 18 kuu jooksul pärast kõrghariduse omandamist esmakordselt kooli tööle eripedagoogina, sotsiaalpedagoogina või koolipsühholoogina. Niisiis saab kutseõppeasutuse seaduse järgi lähtetoetust üksnes esmakordselt kutseõppeasutusse tööle asunud spetsialist.

11. Kuigi üldhariduskooli ja kutseõppeasutuse sotsiaalpedagoogi kvalifikatsiooninõuded on sarnased, on tegu siiski kahe erineva haridustasemega õppeasutustega. Erinev on nii õpilaskond (kutseõppeasutustes on üle poole õppuritest täisealised), õppe sisu kui ka õppe eesmärk (põhikooliharidus on kohustuslik, kutseharidus on vabatahtlik). Riik võib seada prioriteete ja otsustada muu hulgas anda rohkem raha üldhariduskoolide tugispetsialistide tagamiseks. Põhjus võib olla näiteks selles, et riik on kohustatud tagama kõigile elanikele minimaalsel tasemel hariduse, samuti peab riik märkama probleeme ja lahendama need võimalikult varakult.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: Haridus- ja Noorteamet
Haridus- ja Teadusministeerium

Aigi Kivioja 6938428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee